

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Кафедра педагогіки та психології управління соціальними системами імені
акад. І.А. Зязюна

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський) / третій (освітньо-науковий)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітня програма Психологія

вид дисципліни спеціальна (фахова) підготовка, вибіркова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання очна, заочна

Харків – 2024 рік

Навчально-методичні матеріали лекцій

План лекційних занять

Тема	Кількість годин
Тема 1. Лідерство як соціально-психологічний феномен.	2
Тема 2. Наукові концепції лідерства.	2
Тема 3. Емоційне лідерство. Емоційний інтелект.	2
Тема 4. Харизматичне лідерство.	2
Тема 5. Модель лідера-психолога.	2
Тема 6. Авторитет та імідж лідера-психолога	2
Тема 7. Стилi лідерства.	2
Тема 8. Основи нейролінгвістичного програмування в психології лідерства.	2
Тема 9. Гендерні особливості лідерства.	2
Тема 10. Лідерство та менеджмент	2

Теми лекційних занять

Тема №1. Лідерство як соціально-психологічний феномен

Основні дефініції лідерства. Типи лідерства за Робертом Ділтсом: мета лідерства, макролідерство, мікролідерство. Концепція лідерства: лідерство як стан, лідерство як процес, лідерство як команда

Рекомендована література.

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.
2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448с.
3. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020). Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В. 466с.
URL:http://dglib.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_STUP.pdf (дата звернення: 12.05.24).
4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми

«Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

5. Про лідерство. 10 найкращих статей з найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС. 216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12.08.24).

6. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

7. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015) Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

8. Virtual Educational Space and Psychological Problems in a Pandemic / Vdovichena Olga, Bahunina Olha, Tovstukha Olesya Mikolaivna, Lukiianchuk Alla and Budko Hanna Yurievna : Journal of Pharmaceutical Research International 33(50B): P.274-285.2021.

9. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

.Тема №2. Наукові концепції лідерства

Теоретичні концепції лідерства в найдавніші часи: лідерство в Єгипті, стародавній Месопотамії, Асирії, Ірані, в Античному світі. Лідерство в епоху Проторенесансу, Раннього, Високого та Пізнього Відродження. Лідерство від середини XIX століття до середини XX століття. Лідерство від середини XX століття до сьогодення.

Рекомендована література

1. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник . Київ : 448 с.

2. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини XX століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ. 277 с.

3.Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХІХ століття- початок ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.

4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

5.Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

6. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015)Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

7. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема № 3. Емоційне лідерство. Емоційний інтелект.

Феномен емоційного лідерства та емоційного інтелекту. Структура емоційного інтелекту. Компоненти емоційного інтелекту: сприйняття емоцій, використання емоцій, розуміння емоцій, управління емоціями.

Рекомендована література

1. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448 с.

2. Гоулман Д. (2023) Емоційний інтелект / пер. з англ. С. Л. Гумецької. Харків : Віват, 512 с.

3.Книш А.Є. (2016) Емоційний інтелект лідера в сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми

«Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

5.Про лідерство. 10 найкращих статей з з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС.216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12. 08.24).

6..Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.(2017) Харків. 100 с.

7.Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

8.Mayer J.D.,Salovey P. ,Caruso D.R. (2008) Emotional intelligence. New ability or eclectic trains // American Psychologist 63 (6).P.503-517.

9.Ciarrochi J., Mayer J.D. (2007)Applyng emotional intelligence. A practitionerr's quide. New York: Psychology Press.184 p.

10.Virtual Educational Space and Psychological Problems in a Pandemic / Vdovichena Olga, Bahunina Olha, Tovstukha Olesya Mikolaivna, Lukiianchuk Alla and Budko Hanna Yurievna : Journal of Pharmaceutical Research International 33(50B): P.274-285.2021.

11. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема № 4. Харизматичне лідерство

Поняття «харизма». Сутність харизматичного лідерства. Характеристика харизматичного лідера. Теорії харизматичного лідерства. Компоненти поведінки харизматичного та нехаризматичного лідера-психолога.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник . Київ: 448 с.
3. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020).С учасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В. 466с.
URL:http://dglib.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_STUR.pdf (дата звернення: 12.05.24).
4. Книш А.Є. (2016) Емоційний інтелект лідера в сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.
5. Книш А.Є. (2016) Діагностика типу морального лідерства у сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.
6. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ. 277 с.
7. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХІХ століття- початок ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.
8. Про лідерство. 10 найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС.216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12. 08.24).
9. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.(2017) Харків. 100 с.
10. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.
11. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №5. Модель лідера-психолога.

Структура психограми та професіограми лідера. Основні відмінності лідера. Риси моделі лідера-психолога. Якості лідера-психолога.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.
2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448 с.
3. Нестуля О.О., Нестуля, С.І., Крамаренко В.В. (2017) Основи лідерства: практикум (індивідуальні практичні та творчі завдання) Вид. 4-е, переробл. та доповн.. Полтава.:ПУЕТ. 124 с.
4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.
5. Петрик В.М., Гнатюк С.О., Смірнов О.А.(2021). Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Навч. посібник.ЦУЛ.Київ. 200 с.
6. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.
7. Романовський О. Г. (2016) Бізнес-лідерство і когнітивні якості: навчальний посібник. К.: «Пріоритети».40 с.
8. Середа Н.В. (2016). Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.
9. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology)
URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №6. Авторитет та імідж лідера-психолога.

Типи авторитету. Символи авторитету та іміджу. Особливості формування авторитету лідера-психолога. Комплекс «загрозливого авторитету». Основні рекомендації щодо створення іміджу лідера-психолога.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.
2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448 с.
3. Гура Т.В. (2016)Розвиток когнітивних якостей у бізнес-лідерів: навчальний посібник. К.: «Пріоритети». 40 с.
4. Книш А.Є. (2016) Діагностика типу морального лідерства у сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.
5. Макаренко А.Б. (2016) Крос-культурні комунікації для бізнес-лідерів: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.
6. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.
7. Про лідерство. 10 найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС.216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12. 08.24).
8. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.(2017) Харків. 100 с.
- 18.Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

9. Серета Н.В. (2016). Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

10. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. (2015) Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

11. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №7. Стилї лідерства.

Порівняльний аналіз критеріїв стилів лідерства: авторитарного, демократичного, ліберального. Стилї лідерства по С.Стогділу: інструментальний, соціальний, «гангстерський».

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448 с.

3. Макаренко А.Б. (2016) Крос-культурні комунікації для бізнес-лідерів: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

5. Про лідерство. 10 найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС. 216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12. 08.24).

6. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник

/ Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.(2017) Харків. 100 с.

18.Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

9.Середа Н.В. (2016). Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

10. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015)Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

11.Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology)
URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №8.Основи нейролінгвістичного програмування в психології лідерства.

Концепції нейролінгвістичного програмування: конгруентність, неконгруентність. Ключові позиції успіху за НЛП. Застосування НЛП в лідерстві.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017)Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448 с.

3. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020).Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В. 466с.
URL:http://dglib.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_STUP.pdf (дата звернення: 12.05.24).

4. Петрик В.М., Гнатюк С.О., Смірнов О.А.(2021). Сучасні

технології нейролінгвістичного програмування. Навч. посібник. ЦУЛ. Київ. 200с.

5. Про лідерство. 10 найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС. 216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12. 08.24).

6. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015) Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

7. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №9. Гендерні особливості лідерства.

Гендерні особливості особистості чоловіка-лідера. Гендерні особливості особистості жінки-лідера. Проблема «Скляної стелі». Чинники, що впливають на кар'єру жінок-лідерів. Чинники невдач жінок-лідерів.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник . Київ: 448с.

3. Марценюк Т.(2021) Гендерна рівність та недискримінація на практиці. К. КОМОРА. 176 с.

4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

5. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

6. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015)

Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергєєвої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

7. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology)
URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №10.Лідерство та менеджмент

Теорії управлінського лідерства: теорія У.Беніса, Дж. Ханта, А. Лоутон та Е. Роуз, Д. Макгрегора, Ф. Фідлера, І. Адізеса, Дж. Коллінза, Дж. Максвелла. Тайм-менеджмент в лідерстві.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017)Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник . Київ: 448 с.

3. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020).Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В. 466с.

URL:http://dglib.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_STUP.pdf (дата звернення: 12.05.24).

4. Мороз В.М. (2016). Трудовий потенціал бізнес-лідера: навчальний посібник. К.: «Пріоритети». 40 с.

5. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016)Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ. 277 с.

6. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016)Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХІХ століття- початок ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.

7. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої

програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

8. Петрик В.М., Гнатюк С.О., Смірнов О.А.(2021). Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Навч. посібник. ЦУЛ. Київ. 200с.

9. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.(2017) Харків. 100 с.

10. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

11. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015) Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

12. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу аспірантів

Самостійна робота аспірантів (СРА) займає провідне місце у системі сучасної вищої освіти. З усіх видів навчальної діяльності СРА значною мірою забезпечує формування самостійності як провідної риси особистості аспіранта.

Самостійна робота завершує завдання усіх інших видів навчальної діяльності. Адже знання, що не стали об'єктом власної діяльності, не можуть вважатися дійсним надбанням людини. Тому СРА має навчальне, особисте та суспільне значення.

Навчальна діяльність характеризується суб'єктністю, активністю, предметністю, цілеспрямованістю, наявністю структури та змісту.

Особливими ознаками самостійної навчальної діяльності є такі:

- зміни самого суб'єкта;
- залежність від рівня розвитку аспіранта та опора на досягнутий рівень розвитку;
- засвоєння загальних способів дій та наукових понять;
- передумання загальних засобів дій вирішенню завдань;
- залежність змін психічних властивостей та поведінки тих, хто навчається, від результатів їх власних дій.

Виконання самостійної роботи передбачає:

1. Опрацювання навчальної літератури за допомогою бібліотеки університету, мережі Інтернет.
2. Вивчення навчального матеріалу, який дається для самостійної роботи.
3. Засвоєння знань, видів та способів діяльності в конкретній предметній галузі.
4. Самоперевірка засвоєних знань за допомогою представлених питань.

За необхідності можна отримати індивідуальну консультацію викладача щодо виконання самостійної роботи. Для цього на кафедрі кожного семестру розробляється графік консультацій викладачів.

Завдання самостійної роботи:

Тематика самостійних робіт
1. Охарактеризувати 4 видатних лідерів – засновників наукових психологічних шкіл
2. Скласти 4 психологічні портрети історичних лідерів різних епох
3. Проаналізувати на 4 прикладах недоліки та переваги харизматичного лідерства
4. Розробити анкету «Аналіз типів лідерів»
5. Розробити програму тренінгу з розвитку лідерських якостей
6. Скласти професіограму лідера-викладача
7. Навести 4 приклади застосування комунікативної компетентності в досягненні успіху лідерів
8. Підготувати публічний виступ за обраною темою
9. Скласти 4 психологічні портрети вумен- лідерів
10. Розробити самопрезентацію

Оцінювання виконання даних самостійних завдань: за кожне завдання можна отримати максимально 5 балів. Виконання завдань буде оцінюватися за критеріями: обґрунтованості, аргументованості, повноти відповідей на завдання, правильності, самостійності виконання.

Самостійна робота по кожній темі також включає: опрацювання та аналіз лекційного матеріалу та підготовка до практичних занять.

Література для самопідготовки:

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448с.

3. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020). Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП

URL:http://dglib.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_STUP.pdf (дата звернення: 12.05.24).

4. Гоулман Д. (2023) Емоційний інтелект / пер. з англ. С. Л. Гумецької. Харків : Віват, 512 с.

5. Гура Т.В. (2016)Розвиток когнітивних якостей у бізнес-лідерів: навчальний посібник. К.: «Пріоритети». 40 с.

6. Книш А.Є. (2016) Емоційний інтелект лідера в сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

7. Книш А.Є. (2016) Діагностика типу морального лідерства у сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

8. Макаренко А.Б. (2016) Крос-культурні комунікації для бізнес-лідерів: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

9.Марценюк Т.(2021) Гендерна рівність та недискримінація на практиці.К.КОМОРА.176 с.

10.Мороз В.М. (2016).Трудовий потенціал бізнес-лідера: навчальний посібник. К.: «Пріоритети». 40 с.

11. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ. 277 с.

12. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХІХ століття- початок ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.

13. Нестуля О.О., Нестуля, С.І., Крамаренко В.В. (2017) Основи лідерства: практикум (індивідуальні практичні та творчі завдання) Вид. 4-е, переробл. та доповн.. Полтава.:ПУЕТ. 124 с.

14. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми

«Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

15.Петрик В.М., Гнатюк С.О., Смірнов О.А. (2021). Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Навч. посібник. ЦУЛ. Київ. 200с.

16.Про лідерство. 10 найкращих статей з найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС. 216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12.08.24).

17.Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.(2017) Харків. 100 с.

18.Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

19.Романовський О. Г. (2016)Бізнес-лідерство і когнітивні якості: навчальний посібник. К.: «Пріоритети».40 с.

20.Середа Н.В. (2016). Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

21. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015)Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

22. Mayer J.D., Salovey P. , Caruso D.R. (2008) Emotional intelligence. New ability or eclectic traits // American Psychologist 63 (6).P.503-517.

23.Ciarrochi J., Mayer J.D. (2007)Applyng emotional intelligence. A practitionerr's quide. New York: Psychology Press.184 p.

24.Virtual Educational Space and Psychological Problems in a Pandemic / Vdovichena Olga, Bahunina Olha, Tovstukha Olesya Mikolaivna, Lukiianchuk Alla and Budko Hanna Yurievna : Journal of Pharmaceutical Research International 33(50B): P.274-285.2021.

25. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology)

URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Методичні рекомендації/навчально-методичні матеріали до проведення практичних занять

План практичних занять

Тема	Кількість годин
Тема 1. Лідерство: сутність та актуальність сьогодення.	2
Тема 2. Наукові концепції лідерства в найдавніші часи та до сьогодення	2
Тема 3. Емоційне лідерство. Емоційний інтелект	2
Тема 4. Харизматичне лідерство	2
Тема 5. Модель лідера-психолога	2
Тема 6. Авторитет та імідж лідера	2
Тема 7. Стилi лідерства	2
Тема 8. Основи нейролінгвістичного програмування в лідерстві	2
Тема 9. Гендерні особливості лідерства	2
Тема 10. Лідерство та менеджмент	2

Зміст та практичні завдання до занять

Теми практичних занять

Тема №1. Лідерство: сутність та актуальність сьогодення.

Застосування психобіографічного методу для визначення психологічних портретів лідера. Визначення лідерського потенціалу лідера та проведення інтерпретації. Засвоєння навичок визначення феномену лідерства, складання психологічних портретів.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник . Київ: 448 с.

3. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020). Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В. 466 с.

URL:http://dglb.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_ST

UP.pdf (дата звернення: 12.05.24).

4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

5. Нестуля О.О., Нестуля, С.І., Крамаренко В.В. (2017) Основи лідерства: практикум (індивідуальні практичні та творчі завдання) Вид. 4-е, переробл. та доповн.. Полтава.:ПУЕТ. 124 с.

6. Про лідерство. 10 найкращих статей з найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС.216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12.05.24).

7. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

8. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015) Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

9. Virtual Educational Space and Psychological Problems in a Pandemic / Vdovichena Olga, Bahunina Olha, Tovstukha Olesya Mikolaivna, Lukiianchuk Alla and Budko Hanna Yurievna : Journal of Pharmaceutical Research International 33(50B): P.274-285.2021.

10. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №2. Наукові концепції лідерства в найдавніші часи та до сьогодення.

Визначення психологічних особливостей лідера-психолога: далекоглядності, самооцінки, лідерського потенціалу, феномену лідерства. Розвиток навичок незалежного мислення, інтелектуального стимулювання у лідера.

Рекомендована література

1. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник Київ: 448 с.
2. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ. 277 с.
- 3.Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХІХ століття- початок ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.
4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.
- 5.Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.
6. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. (2015)Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.
7. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №3.Емоційне лідерство. Емоційний інтелект

Визначення компонентів емоційного інтелекту, розвиток компонентів емоційного інтелекту: сприйняття емоцій, використання емоцій, розуміння емоцій, управління емоціями. Робота з кейсами «Сила уваги», «Довіртеся мені».

Рекомендована література

1. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник. Київ: 448 с.
2. Гоулман Д. (2023) Емоційний інтелект / пер. з англ. С. Л.

Гумецької. Харків : Віват, 512 с.

3. Книш А.Є. (2016) Емоційний інтелект лідера в сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

5. Про лідерство. 10 найкращих статей з найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС. 216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12.08.24).

6. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. (2017) Харків. 100 с.

7. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

8. Mayer J.D., Salovey P., Caruso D.R. (2008) Emotional intelligence. New ability or eclectic traits // American Psychologist 63 (6). P.503-517.

9. Ciarrochi J., Mayer J.D. (2007) Applying emotional intelligence. A practitioner's guide. New York: Psychology Press. 184 p.

10. Virtual Educational Space and Psychological Problems in a Pandemic / Vdovichenko Olga, Bahunina Olha, Tovstukha Olesya Mikolaivna, Lukiianchuk Alla and Budko Hanna Yurievna : Journal of Pharmaceutical Research International 33(50B): P.274-285.2021.

11. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема № 4. Харизматичне лідерство.

Розвиток компонентів харизматичного та нехаризматичного лідера-психолога: ставлення до статус-кво, майбутні цілі, привабливість, кваліфікація, сприйняття оточуючого, уявлення, підвалини успіху, взаємовідносини «лідер-ведучий».

Рекомендована література

12. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.
13. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник. Київ: 448 с.
14. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020).Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В. 466 с.
URL:http://dglib.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_STUP.pdf (дата звернення: 12.05.24).
15. Книш А.Є. (2016) Емоційний інтелект лідера в сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.
16. Книш А.Є. (2016) Діагностика типу морального лідерства у сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.
17. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ. 277 с.
18. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХІХ століття- початок ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.
19. Про лідерство. 10 найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС.216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12. 08.24).
20. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник

/ Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. (2017) Харків. 100 с.

21. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

22. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №5. Модель лідера-психолога.

Складання психограми та професіограми лідера-психолога. Визначення квадранту домінування в мозку за концепцією Н.Германа.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник . Київ : 448 с.

3. Нестуля О.О., Нестуля, С.І., Крамаренко В.В. (2017) Основи лідерства: практикум (індивідуальні практичні та творчі завдання) Вид. 4-е, переробл. та доповн.. Полтава.:ПУЕТ. 124 с.

4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

5. Петрик В.М., Гнатюк С.О., Смірнов О.А.(2021). Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Навч. посібник. ЦУЛ. Київ. 200 с.

6. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

7. Романовський О. Г. (2016) Бізнес-лідерство і когнітивні якості: навчальний посібник. К.: «Пріоритети». 40 с.

8. Серета Н.В. (2016). Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

9. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №6. Авторитет та імідж лідера.

Виконання вправи «Якості лідера». Написання міні-есе. Створення іміджу лідера-психолога.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник. Київ : 448 с.

3. Гура Т.В. (2016) Розвиток когнітивних якостей у бізнес-лідерів: навчальний посібник. К.: «Пріоритети». 40 с.

4. Книш А.Є. (2016) Діагностика типу морального лідерства у сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

5. Макаренко А.Б. (2016) Крос-культурні комунікації для бізнес-лідерів: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

6. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

7. Про лідерство. 10 найкращих статей з найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС.216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12.

08.24).

8. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.(2017) Харків. 100 с.

18.Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

9.Середя Н.В. (2016). Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

10. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015)Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

11.Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology)
URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №7. Стилi лiдерства

Кейси на застосування стилiв лiдерства. Ситуативнi стилi лiдерства. Партисипативне лiдерство.

Рекомендована лiтература

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лiдерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лiдерства: навчальний посібник. Київ : 448 с.

3. Макаренко А.Б. (2016) Крос-культурнi комунікації для бізнес-лідерів: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

4. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020) Основи лiдерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка

спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

5. Про лідерство. 10 найкращих статей з найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС.216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12.08.24).

6. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.(2017) Харків. 100 с.

18.Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

9.Середа Н.В. (2016). Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

10. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015) Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

11.Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №8. Основи нейролінгвістичного програмування в лідерстві.

Виявлення лідерських якостей по Дж.Уелчу. Застосування техніки рефреймінгу «Спритність мови» в психології лідерства.

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017)Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448 с.

3. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020).Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП

URL:http://dglib.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_STUP.pdf (дата звернення: 12.05.24).

4. Петрик В.М., Гнатюк С.О., Смірнов О.А.(2021). Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Навч. посібник. ЦУЛ. Київ. 200с.

5. Про лідерство. 10 найкращих статей з найкращих статей з Harvard Business Review . (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-БУКС. 216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12.08.24).

6. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015) Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

7. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №9. Гендерні особливості лідерства.

Правила управління емоціями. Виконання кейсів роботи з керівниками-чоловіками та керівниками-жінками.

Рекомендована література

8. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

9. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник . Київ : 448 с.

10. Марценюк Т.(2021) Гендерна рівність та недискримінація на практиці. К. КОМОРА. 176 с.

11. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка

спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

12. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

13. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015)Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

14. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Тема №10. Лідерство та менеджмент

Засвоєння навичок тайм-менеджменту на практиці. Проведення анкетування на визначення управлінських навичок лідера. Проведення інтегративних ігор «Лідерські якості як джерело ресурсу». «Зайди у коло та отримай...».

Рекомендована література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448 с.

3. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020). Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В. 466с.
URL:http://dglip.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_STUP.pdf (дата звернення: 12.05.24).

4. Мороз В.М. (2016).Трудовий потенціал бізнес-лідера: навчальний посібник. К.: «Пріоритети». 40 с.

5. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ. 277 с.

6. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (середина XIX століття- початок XX століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.

7. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

8. Петрик В.М., Гнатюк С.О., Смірнов О.А. (2021). Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Навч. посібник. ЦУЛ. Київ. 200 с.

9. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. (2017) Харків. 100 с.

10. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

11. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. (2015) Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

12. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Навчально-методичні матеріали для поточного й підсумкового контролю

Організація процедури оцінювання

Підсумкова оцінка по дисципліні вираховується як сума балів поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль включає оцінювання:

- активності під час аудиторних занять
- виконання завдань самостійної роботи
- виконання практичних завдань .

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який передбачає усну відповідь по екзаменаційному білету. Екзаменаційний білет включає два теоретичні питання та одне практичне завдання. Вибір номеру екзаменаційного білету та номеру практичного завдання здійснюється випадковим чином (спочатку обирається білет, в якому зазначено два теоретичні питання, потім обирається номер практичного завдання). Після отримання білету та практичного завдання, аспіранти мають можливість підготуватись до відповіді протягом 20 хвилин. Після вислуховування всіх відповідей аспірантів оголошуються оцінки за екзамен та підсумкова оцінка по дисципліні. Підсумкова оцінка вносяться у Відомість обліку успішності. Відомість передається в аспірантуру у день проведення екзамену.

Зразок екзаменаційного білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”

Кафедра: *педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад.*

І.А. Зязюна

Спеціальність *053 – «Психологія»*

Освітня програма *Психологія*

Навчальна дисципліна *Психологія лідерства*

Семестр *III*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

1. Доведіть, що визначене твердження «Лідер-це особистість, що завжди йде попереду» є характеристикою лідера. Обґрунтуйте свою відповідь.
2. Опишіть поняття «професіограма лідера-психолога», та «психограма лідера-психолога».
3. Практичне завдання. Проаналізуйте кейс «Сила уваги».

Підсумкова оцінка по дисципліні розраховується як сума балів:

Види діяльності	Ба ли
Тема 1	
Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: характеристика лідерських якостей психолога-лідера. Ознайомлення з методами психології лідерства.	3
Самостійна робота: охарактеризувати 4 видатних лідерів – засновників наукових психологічних шкіл	4
Тема 2	
Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: застосування психобіографічного методу під час розгляду наукових концепцій в психології лідерства	3
Самостійна робота: скласти 4 психологічні портрети історичних лідерів різних епох	4
Тема 3	
Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: дослідження емоційного інтелекту	3
Самостійна робота: проаналізувати на 4 прикладах недоліки та переваги харизматичного лідерства	4
Тема 4	
Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: дослідження харизматичного, трансформаційного та трансакційного лідерства.	3
Самостійна робота: розробити анкету «Аналіз типів лідерів»	4
Тема 5	
Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: адміністративні та психологічні методи управління конфліктами.	3
Самостійна робота: розробити програму тренінгу з розвитку лідерських якостей	4
Тема 6	
Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: визначення психограми та професіограми лідера.	3
Самостійна робота: скласти професіограму лідера-викладача	4
Тема 7	

Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: формування авторитету та іміджу лідера-психолога.	3
Самостійна робота: навести 4 приклади застосування комунікативної компетентності в досягненні успіху лідерів	4
Тема 8	
Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: дослідження комунікативної компетентності лідера-психолога.	3
Самостійна робота: підготувати публічний виступ за обраною темою	4
Тема 9	
Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: застосування психобіографічного методу в дослідженні особистості вумен-лідерів.	3
Самостійна робота: скласти 4 психологічні портрети вумен-лідерів	4
Тема 10	
Аудиторна робота: активність на заняттях, у процесі бесід, дискусій, обговорення практично-орієнтованих питань	1
Практичне заняття: інструментарій дослідження управлінських якостей лідера	3
Самостійна робота: розробити самопрезентацію	4
Підсумковий контроль: Екзамен	20
Всього	100

Виконання завдань під час практичних занять та самостійної роботи **оцінюється за критеріями:** обґрунтованості, аргументованості, повноти відповідей на завдання, правильності, самостійності виконання. У випадку відсутності аспіранта на практичному занятті за поважних причин, він має можливість виконати завдання самостійно.

Поточне тестування оцінюється за критеріями правильності відповідей. Для підготовки до поточного оцінювання аспіранти можуть використати контрольні питання по дисципліні, наведені нижче.

Критерії оцінювання екзамену:

Критерії оцінювання	Бали
----------------------------	-------------

Глибоке знання навчального матеріалу. Практичне завдання виконано повно, з глибоким обґрунтуванням. Можуть бути незначні неточності	20-18
Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу. Практичне завдання виконано повно, з глибоким обґрунтуванням. Відповіді можуть містити певні неточності	17-15
Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування. Відповіді можуть бути неповними, з незначними помилками	14-12
Знання основних фундаментальних положень. Відповіді містять деякі помилки.	9-11
Знання основних фундаментальних положень матеріалу. Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу дисципліни	6-8
Знання та вміння фрагментарні, слабкі	3-5
Відсутність знань значної частини матеріалу	0-2

Аспіранти мають можливість підготуватись до іспиту по контрольним питанням до дисципліни та практичним завданням підсумкового контролю.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ:

1. Опишіть поняття «Лідерство», «Психологія лідерства».
2. Охарактеризуйте лідерство як стан, як процес, як команда.
3. Охарактеризуйте типи лідерства по Роберту Ділтсу : металідерство, макролідерство, мікролідерство.
4. Опишіть історію лідерства в найдавніші часи.
5. Опишіть історію лідерства в епоху Відродження.
6. Опишіть наукові концепції лідерства від середини ХІХ століття до середини ХХ століття: Т.Карлейна, Ч.Ломброзо, Ф.Ніцше, М.Вебера.
7. Опишіть сучасні теорії лідерства.
8. Опишіть принципи лідерства Н.Макіавеллі.
9. Опишіть теорії обслуговуючого лідерства та лідерства-служіння.
10. Охарактеризуйте поняття «емоційний інтелект», опишіть його структуру.
11. Висвітліть компоненти харизматичного лідерства.

12. Опишіть теорії харизматичного лідерства.
13. Опишіть стилі лідерства в психології.
14. Охарактеризуйте рекомендації щодо розвитку творчого мислення у лідерів-психологів.
15. Опишіть поняття «професіограма лідера-психолога», та «психограма лідера-психолога».
16. Опишіть риси моделі лідера-психолога.
17. Опишіть рекомендації психолога, які допомагають створити діловий імідж.
18. Опишіть поняття «авторитет», типи авторитету.
19. Опишіть символи авторитету та лідерства.
20. Охарактеризуйте умови формування авторитету лідера-психолога.
21. Опишіть ключові позиції успіху за НЛП.
22. Опишіть НЛП в психології лідерства.
23. Охарактеризуйте проблему «Скляної стелі» в менеджменті.
24. Опишіть теорію лідерства в менеджменті за Д.Макрегором.
25. Охарактеризуйте НЛП-концепції: конгруентність та неконгруентність.
26. Опишіть комплекс «загрозливого авторитету».
27. Висвітліть авторитарний, демократичний, ліберальний стилі лідерства.
28. Опишіть теорію рис лідерства Ф.Тейлора.
29. Охарактеризуйте теорію рис лідерства А.Файоля.
30. Опишіть особливості особистості чоловіка-лідера та жінки-лідера.

Перелік контрольних практичних завдань для екзамену:

1. Практичне завдання

Заповніть та проаналізуйте схему Ріда.

2. Практичне завдання

Застосуйте психобіографічний метод для складання психологічних портретів лідерів.

3. Практичне завдання

Проаналізуйте кейс «Сила уваги».

4. Практичне завдання

Проаналізуйте кейс «Довіртеся мені».

5. Практичне завдання

Складіть психограму та професіограму лідера-психолога.

6. Практичне завдання

Проведіть інтегративну гру «Лідерські якості як джерело ресурсу».

7. Практичне завдання

Проведіть інтегративну гру «Зайди у коло та отримай...»

Матеріали для підготовки:

Основна література

1. Гура Т., Романовський О., Книш А.. (2017) Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

2. Бендас Т.(2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448 с.

Додаткова література

3. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. (2020). Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В. 466с.
URL:http://dglib.nubip.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6297/3/Balanovska_STUP.pdf (дата звернення: 12.05.24).

4. Гоулман Д. (2023) Емоційний інтелект / пер. з англ. С. Л. Гумецької. Харків : Віват, 512 с.

5. Гура Т.В. (2016) Розвиток когнітивних якостей у бізнес-лідерів: навчальний посібник. К.: «Пріоритети». 40 с.

6. Книш А.Є. (2016) Емоційний інтелект лідера в сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

7. Книш А.Є. (2016) Діагностика типу морального лідерства у сфері бізнесу: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

8. Макаренко А.Б. (2016) Крос-культурні комунікації для бізнес-лідерів: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

9. Марценюк Т. (2021) Гендерна рівність та недискримінація на практиці. К. КОМОРА. 176 с.

10. Мороз В.М. (2016). Трудовий потенціал бізнес-лідера: навчальний посібник. К.: «Пріоритети». 40 с.

11. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ. 277 с.

12. Нестуля О.О., Нестуля, С.І. (2016) Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХІХ століття-початок ХХ століття): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.

13. Нестуля О.О., Нестуля, С.І., Крамаренко В.В. (2017) Основи лідерства: практикум (індивідуальні практичні та творчі завдання) Вид. 4-е, переробл. та доповн.. Полтава.: ПУЕТ. 124 с.

14. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

15. Петрик В.М., Гнатюк С.О., Смірнов О.А. (2021). Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Навч. посібник. ЦУЛ. Київ. 200с.

16. Про лідерство. 10 найкращих статей з найкращих статей з Harvard Business Review. (2018). Пер. з англ. О. Лобастової. К. : Вид. група КМ-

БУКС.216 с. URL: <https://chytomo.com/pro-liderstvo/> (дата звернення 12.05.24).

17. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.(2017) Харків. 100 с.

18. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.

19. Романовський О. Г. (2016)Бізнес-лідерство і когнітивні якості: навчальний посібник. К.: «Пріоритети».40 с.

20. Серeda Н.В. (2016). Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ: навчальний посібник. за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. К.: «Пріоритети». 40 с.

21. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. (2015)Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. – Івано-Франківськ : «Лілея НВ». 296 с.

22. Mayer J.D.,Salovey P. ,Caruso D.R. (2008) Emotional intelligence. New ability or eclectic trains // American Psychologist 63 (6).P.503-517.

23.Ciarrochi J., Mayer J.D. (2007)Applyng emotional intelligence. A practitionerr’s quide. New York: Psychology Press.184 p.

24.Virtual Educational Space and Psychological Problems in a Pandemic / Vdovichena Olga, Bahunina Olha, Tovstukha Olesya Mikolaivna, Lukiianchuk Alla and Budko Hanna Yurievna : Journal of Pharmaceutical Research International 33(50B): P.274-285.2021.

25. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL: <https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Власні розробки:

1.Гура Т., Романовський О., А. Книш. Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 2017. 100 с.

2. Гура Т.В. Розвиток когнітивних якостей у бізнес-лідерів: навчальний посібник. К.: «Пріоритети», 2016 р. 40 с.

3. Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. (2017) Харків. 100 с.

4. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко (2017). Харків. 100 с.
://mkngu.in.u%D/nor

Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua>
2. <http://library.kpi.kharkov.ua/uk>
3. <https://repository.kpi.kharkov.ua/home>